

COVID19 en de impact op voedselzekerheid: suggesties van de Food Security Policy Coalition van AgriProFocus voor de Nederlandse internationale inzet

De mondiale crisis als gevolg van de COVID19 uitbraak is van ongekende proporties, en de gevolgen van zowel de virusuitbraak als de door overheden genomen restrictieve maatregelen doen zich gelden in alle landen wereldwijd. Naast het risico van verdere verspreiding van het virus en de overbelasting van gezondheidszorgsystemen, is het meest acute risico dat de wereldwijde economische neergang snel zal leiden tot een **voedselcrisis** van buitengewone omvang.

Waren er voor de COVID19 crisis al 135 miljoen mensen met acute honger, in de huidige situatie zal volgens het World Food Program¹ het aantal acuut hongerige mensen zonder ingrijpen van de internationale gemeenschap verdubbelen naar 265 miljoen. Vooral in lage en middeninkomenslanden, en met name in de steden, zijn de zorgen groot.

Om de voedselcrisis te voorkomen vragen wij het kabinet noodzakelijke additionele middelen per direct beschikbaar te stellen, zodat waar nodig voedsel- en noodhulp (waar mogelijk in de vorm van cash transfers) aan de getroffen bevolking kan worden geboden. Werk hierin bij voorkeur samen met lokale maatschappelijke organisaties, die relevante expertise en lokaal verankerde netwerken hebben. Daarnaast moet op korte termijn gezorgd worden dat gewassen kunnen worden geoogst en dat het aankomend zaaiseizoen ten volle benut kan worden. Dat betekent dat boeren toegang hebben tot de benodigde inputs en financiële diensten, markten (op aangepaste manier) open kunnen blijven, landarbeiders hun werk kunnen blijven doen, dat er op de velden en in voedselverwerkende bedrijven veilige werkomstandigheden worden gecreëerd en dat er geen exportrestricties worden ingevoerd. Hier dient de internationale gemeenschap bij de betreffende landen op aan te dringen.

Om op middellange termijn de gevolgen van de COVID19 crisis in midden en lage-inkomenslanden te mitigeren, en toekomstige (voedselgerelateerde en andere) crises te voorkomen, vragen wij het Kabinet zich bilateraal en via EU en VN kanalen inspannen om de volgende vier beleidsgerelateerde maatregelen te realiseren:

1. Adresseer structurele oorzaken van verschillende onderling verbonden crises: hanteer de voedselsysteemaanpak

Virusuitbraken zoals COVID19, maar ook andere crises zoals de voedselzekerheids-, klimaat- en biodiversiteitscrisis staan niet op zichzelf. Ze zijn een direct gevolg van de onderlinge verbondenheid van mensen wereldwijd en de manier waarop mensen met de aarde en haar eindige hulpbronnen omgaan. De huidige manier van productie, distributie, vermarkting en consumptie van voedsel is een belangrijke oorzakelijke factor in genoemde crises. Een transitie naar een duurzamer voedselsysteem is deel van de oplossing. Een doordachte en coherente *voedselsysteem aanpak* is nodig om bovenstaande crises te mitigeren.

2. Versnel de transitie naar duurzame, veerkrachtige en ecologisch houdbare landbouwproductiesystemen die bestand zijn tegen de gevolgen van klimaatverandering.

Veel voedselproductiepraktijken leiden tot suboptimale opbrengsten, verliezen in het productieproces, verarmde bodems en er is sprake van eenzijdige voedselconsumptie en inadequate voedselveiligheid. Bovendien bieden de huidige systemen weinig veerkracht tegen een veranderend klimaat en andere crises, zoals pandemieën. Het grootschalig

---

¹ <https://www.wfp.org/publications/2020-global-report-food-crises>

uitrollen en internationaal promoten van kringlooplandbouw (zoals al door het Kabinet omarmd) als standaard voor de toekomst biedt hier uitkomst. Het sluiten van lokale nutriëntenkringlopen, diversiteit als uitgangspunt in voedselproductie en -consumptie, en het promoten van agro-ecologische productiepraktijken dienen hierin centraal te staan.

3. Versterk lokale en regionale markten en stel lokale boeren, boerinnen en ondernemers centraal

Kleinschalige ondernemers zijn de motor van elke economie, vooral in zich ontwikkelende markten. Nu de bedrijvigheid gedwongen afneemt worden vooral ondernemers in de informele economie als eerste en het hardst getroffen. Kleinschalige boeren en boerinnen, voedselverwerkers en hun werknemers, marktlieden, dagloners, en het overige MKB in voedselketens spelen een cruciale rol in de (lokale) voedselvoorziening en zij moeten worden ondersteund in het draaiende houden van het voedselaanbod, tijdens en na de COVID19 crisis. Een beleidsmatige focus op de ontwikkeling van lokale en regionale markten verdient daarom prioriteit.

4. Versterk de positie van vrouwen en meisjes, gezien hun cruciale rol in de voedselvoorziening en de zorg

Vrouwen spelen een belangrijke rol in zowel de productie en vermarkting van voedsel, alsook in de consumptiepatronen van een huishouden. Door de crisis staan zij nu voor extra uitdagingen. Zij verliezen hun werk en inkomen, waarmee de dagelijkse maaltijd en de kosten voor scholing van de kinderen onder druk staat, ze staan voorop bij het verzorgen van zieken (met alle risico's vandien) en op veel plaatsen neemt het geweld tegen vrouwen toe.

Zorg ervoor dat steunmaatregelen gendersensitief zijn, en bepleit en ontwikkel lange termijn maatregelen die de positie van vrouwen en meisjes versterken.

5. Additionele middelen zijn nodig om maatregelen uit te voeren.

Om de overheden van midden- en lage inkomenslanden in staat te stellen noodzakelijke stappen te zetten zonder geld bestemd voor andere urgente doelen - zoals klimaatmitigatie en -adaptatie - aan te spreken, is schuldverlichting zoals bepleit door o.a. UNCTAD belangrijk. Daarnaast zal de internationale gemeenschap extra middelen moeten bieden.

Wij vragen de Nederlandse regering om zich ervoor in te zetten dat een significant deel van het maatregelenpakket ter bestrijding van de impact van het COVID19 virus voor zowel de korte als middellange termijn gericht is op het zekerstellen van voedselzekerheid wereldwijd.